

Skötselplan för naturreservatet Elleholm

1. Syfte med områdesskyddet

- upprätthålla de naturtyper som omfattas av EU:s habitatdirektiv i gynnsam bevarandestatus, d v s i minst samma areella omfattning och med oförminskad mångfald av för naturtypen karaktäristiska växt-, svamp- och djurarter.
- skydda värdefulla naturmiljöer så att gynnsam bevarandestatus upprätthålls för habitattyperna *Boskog av fryletyp, 9110*, *Boskog av örtrik typ, 9130* och *Stora grunda vikar och sund, 1160*.
- bevara värdefulla miljöer i naturskogar och hav: kustlövskogar, hållmarker och kusttallskogar, kustavsnitt med hårda och mjuka bottnar i exponerade och skyddade lägen.
- bevara biologisk mångfald i skog och hav: en god variation av rödlistade arter beroende av äldre lövskog med god tillgång på död ved samt fauna och flora på grunda hårda och mjuka bottnar.
- skydda livsmiljöer för skyddsvärda arter som omfattas av EU:s habitatdirektiv och rödlistade arter beroende av äldre lövskog med god tillgång på död ved.
- återställa värdefull naturmiljö: Efter avverkning av den planterade granskogen får en lövskog självföryngras.

Syftet skall nås genom att

- de strandnära hedboskogarna, de rikare boskogarna, sumpskogarna och kusttallskogarna lämnas till fri utveckling förutom att gran röjs bort.
- gallring av granplanteringen för att friställa befintliga lövträd och/eller efter slutavverkning av granplanteringen låta en ny lövnaturskog etablera sig.
- skär och småöar kan betas för att förbättra förutsättningarna för häckande fågel.
- inga åtgärder vidtas som försämrar vattenkvaliteten.

2. Beskrivning av skyddsobjektet

Administrativa data

Areal	Totalt 234 ha, varav 44 ha fastland, 2,8 ha öar och skär samt 188 ha vatten.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Blekinge län
Natura 2000-beteckning	Elleholm SE 0410233

Markslag och naturtyper (ha):	
<i>Skogsmark</i> Naturtyper	Bokskog 19 ha, lövblandskog 9 ha, kusttallskog 9 ha, planterad granskog 2,9 ha
<i>Våtmark</i> Naturtyper	lövsumpskog 3 ha
<i>Hällmarker</i> Naturtyper	Strandnära hällmarker 1 ha, småskär och rev 2,8 ha
Prioriterade intresseaspekter:	
Ramsarområde	Större delen av vattenområdet ingår i Ramsarområdet <i>Mörrumsån och Pukaviksbukten</i>
Naturtyper i N 2000	<i>Stora vikar och sund</i> , 1160, 188 ha <i>Bokskog av örtrik typ</i> , 9130, 9 ha <i>Bokskog av fryletyp</i> , 9110, 10 ha
<i>Markslag</i> Övriga naturtyper	Kusttallskog 9 ha Alskog 1 ha, övrig lövsumpskog 2 ha Skär och små öar i Östersjön 2,8 ha Vegetationsklädda havsklippor 1 ha
Arter enligt EU:s habitatdirektiv	Lax
Rödlistade djur och växter	Minst 11 rödlistade arter: Sårbara; <i>östersjölox</i> och <i>skillerticka</i> . Missgynnade: 4 vedskalbaggar; <i>Ptenidium gressneri</i> , <i>Cryptophagus pallidus</i> , <i>Corticeus unicolor</i> , <i>Melasis buprestoides</i> , 4 svampar; <i>räfflad nagelskivling</i> , <i>cinnoberspindling</i> , <i>spinnfingersvamp</i> , <i>rynkmussling</i> samt 1 lav; grå skärelav. En vedskalbagge, <i>Euplectus bescidicus</i> , som tidigare har varit rödlistad är nu är klassad som livskraftig.

3. Historisk och nuvarande markanvändning

Längs stränderna och i kusttallskogen är skogen orörd sedan länge. I de rikare delarna av bokskogarna har gallringar gjorts som har ökat olikåldrigheten och bitvis har gett upphov till en flerskiktad skog. I sumpskogarna växer främst al på stora socklar med stubbar som tyder på ett långvarigt stubbskottsbruk.

Öar och skär i området är små och består till stor del av hällmarker och block. Namn som Stutholmen tyder på att bete har förekommit på en del av öarna.

Det så kallade gråfisket tillhör de ingående fastigheterna medan laxfisket tillhör Elleholm 45:2.

4. Beskrivning av bevarandevärden

Inom området finns ett stort antal olika naturtyper både på land, stränder och i vattnet. Naturskogar längs kusten med främst bok och i anslutning till hållmarker tall och ek. Senvuxen gammal bok är vanligt förekommande och bitvis finns senvuxen ek. Död ved är rikligt förekommande som innanmurkna träd med mulm, högstubbar och döda grenar. Skogsvårdsstyrelsen har avgränsat en 19,5 ha stor nyckelbiotop i området. 10 rödlistade arter har hittats i skogen. Av dessa finns bland annat skillerticka och spinnfingersvamp även utanför nyckelbiotopen. Endast den först avgränsade, västra delen, av nyckelbiotopen är inventerad på vedinsekter. Där är de rödlistade vedskalbaggar främst knutna till gammal bok.

Några mindre öar och småskär finns i reservatet. De består i huvudsak av berghällar. Flera av öarna är blockiga och jordlagren är tunna där de förekommer. Endast på tre öar finns träd. Runt öarna och skären finns hårda bottenar.

Reservatets vattenområde ingår i Elleholms Natura 2000-område och gränsar till den inre delen av Pukaviksbuktens Natura 2000-område.

Vattenområden med mindre djup än 6 meter ingår i det av naturvårdsverket föreslagna Ramsar-området *Mörrumsån och Pukaviksbukten*.

Vattenområdet som ingår i reservatet är en del av *Fredningsområde Mörrumsån, område B*, för vilket särskilda föreskrifter för fisket finns. Mörrumsån, vars mynning ligger ca 1,3 km öster om reservatet, är ett viktigt lekvatten för östersjölaxen och är välkänd för sitt fina lax- och havsöringfiske.

4. Referenser

- Andersson R. 1997. Inventering av vedinsekter i Stensnäs och Elleholm i Karlshamns kommun. Rapport till länsstyrelsen i Blekinge län.
- Gärdenfors, U. (ed.) 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000 – The 2000 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Nilsson, M. 1998. Kultur och markhistorik över Elleholms by och Stensnäs gård i Blekinge. Länsstyrelsen i Blekinge län.
- Ryberg A. 1998. Svampinventering 1998. Inventering av svampar vid Elleholm i Karlshamns kommun. Rapport till länsstyrelsen i Blekinge län.
- Blekingekustens Vattenvårdsförbund och Vattenvårdsförbundet för västra Hanöbukten. Årsrapporter. ISSN: 1402-6198, rapporterna 1999:2 och 2000:5.
- Skogsvårdsstyrelsens inventeringar av nyckelbiotoper, sumpskogar och naturvärden.

5. Indelning i skötselområden

Skötselområde 1 A. Kustnära löv- och tallnaturskogar

Skötselområde 1B. Kulturpräglad bokskog och sumpskogar

Skötselområde 1C. Planterad granskog

Skötselområde 2. Öar och småskär

Skötselområde 3. Vattenområdet

6. Mål och föreskrifter för skötselområden

Reservatet består på fastlandet av kustskogar med bok, ek och tall samt lövsumpskogar med främst al och björk. Eftersom denna kustskog ligger utanför granens naturliga utbredningsområde skall gran inte finnas i reservatet.

Skötselområde 1A: Kustnära löv- och tallnaturskogar

Areal: 19 ha

Beskrivning och övergripande mål

Naturskogar längs kusten med främst bok och i anslutning till hållmarker tall och ek. Senvuxen gammal bok är vanligt förekommande och bitvis finns senvuxen ek. Död ved är rikligt förekommande som innanmurkna träd med mulm, högstubbar och döda grenar. Området är mångformigt med brant sluttande skyddad strand mot de inre delarna av Marsundet till brant blockhav mot den yttre delen av Marsundet. I de södra delarna är stränderna exponerade och består av berghällar eller är steniga. På de tunna jordarna innanför hållmarksstränderna växer en kusttallskog med inslag av ek och i mindre dalgångar med lite djupare jordlager växer gammal senvuxen bok. Större delen av området är klassat som nyckelbiotop. Den som sårbar rödlistade skillertickan förekommer både inom och utanför nyckelbiotopen. På berghällar i sydöstra delen finns två registrerade fornlämningar i form av stensättningar. Halvön med hållmarker i sydöstra delen av skötselområdet brändes av i juni 2003.

Naturskogarna får utvecklas med naturlig dynamik med undantag för att gran inte skall förekomma. Fornlämningarna bevaras utan vedartad vegetation som kan förorsaka skada på fornlämningarna.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

En naturskog som får utvecklas med naturlig dynamik. Tillgången på död ved som torrträd, högstubbar, lågor, döda grenar på levande träd och innanmurkna träd skall vara god. Ingen gran finns i området.

Gynnsam bevarandestatus råder när arealen ädellövskog inte minskar, andelen gamla träd ökar så att gamla träd och död ved finns i hela området.

Skötselmål och föreskrifter för skötsel

Eventuell granföryngring och vedartad vegetation som kan skada fornlämningar röjs bort. Vindfällin inom 10 meter från vägen som utgör östra gränsen får efter samråd med reservatsförvaltaren röjas bort.

Skötselområde 1B. Kulturpräglad bokskog och sumpskogar

Areal: 23 ha

Beskrivning och övergripande mål

Örtrik bokskog av lågörttyp med gammal bok, avenbok, mulmträd, hålträd samt enstaka högstubbar och lågor av bok. I bokskogen har gallringar skett. Detta bidrar till att skogen har blivit mer olikåldrig och flerskiktad. Marker täcks till större delen av lövföarna med underliggande råhumus och humusämnesskikt. I det glesa fältskiktet växer hässlebrodd, lundslök, myskmadra, tandrot, rödblära, liten nunneört, skogsbingel, blåsippa, vitsippa, buskstjärnblomma, harsyra, vårfryle och svalört.

Sumpskogarna består av alskogar och speciellt i kanterna med inslag av glasbjörk och vårtbjörk. Träden står på socklar. Flertalet av alarna har uppkommit från stubbskott. På större socklar växer också brakved och enstaka ekar. Under delar av året har de två västra kärren en fri vattenspegel. I östra delen växer en blandskog med björk, ek, avenbok och brakved och i de lägre delarna alskog.

Ett fuktigt och plant område nordväst om skötselområde 1C är relativt öppet. I trädsnittet finns glas- och vårtbjörk, apel och på torrare mark ek. Fältskiktet är väl utvecklat och domineras av hallon, tuvtåtel och örnbräken. I övrigt förekommer vitsippor, svalört och liten nunneört.

Några äldre vidkroniga ekar i östra delen av skötselområdet får utvecklas utan träd och buskar som kan skada kronorna. Ädellövskogar och sumpskogar som får utvecklas med naturlig dynamik med undantag för att gran inte skall förekomma.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

En ädellövskog som får utvecklas med naturlig dynamik med undantag för en begränsad skötsel som avser att förlänga några äldre vidkroniga ekars livslängd. Tillgången på död ved som torrträd, högstubbar, lågor, döda grenar på levande träd och innanmurkna träd skall vara god. Ingen gran skall finnas i området.

Gynnsam bevarandestatus råder när arealen ädellövskog inte minskar, andelen gamla träd ökar så att gamla träd och död ved finns i hela området, ett mindre antal vidkroniga ekars livslängd förlängs samt att ingen gran förekommer.

Skötselplan och föreskrifter för skötsel

Eventuell granföryngring röjs bort. Vindfällan inom 10 meter från vägen som utgör östra gränsen får efter samråd med reservatsförvaltaren röjas bort. Røjningar kan göras runt några äldre vidkroniga ekar för att förlänga dessa trädets livslängd.

Skötselområde 1C. Planterad granskog

Areal: 2,9 ha

Beskrivning och övergripande mål

En planterad äldre granskog med flera mindre områden där inslag av avenbok, björk, ek, bok, rönn, brakved och hassel finns. Fältskiktet under granarna är örtrikt men artfattigt. Dominerande arter är lundstjärnblomma och harsyra. Andra arter är kruståtel, hässelbrodd och vårfryle. I dungar med lövträd är fältskiktet rikare med bland annat hallon, tuvtåtel, vitsippa, desmeknopp, buskstjärnblomma, rödblåra, skogsnarv och örnbräken. Granen gallras och slutavverkas av markägarna.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Buffertzonen och utvecklingsmark mellan nyckelbiotopklassad skog och åkermark. Efter slutavverkning av befintlig planterad granskog skall det inte förekomma någon gran i skötselområdet och en för området naturlig lövskog får utvecklas med på sikt samma kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus som i skötselområde 1B.

Skötselplan och föreskrifter för skötsel

Den planterade granskogen skall ersättas av en naturligt föryngrad lövnaturskog. Vid eventuell gallring av granskogen skall befintliga lövträd i beståndet friställas och fällskador på lövträden undvikas. Eventuell granföryngring röjs bort. Efter gallring och slutavverkning av granskogen bör granriset samlas ihop för flisning. Lagring av riset innan flisningen skall göras utanför reservatet för att undvika att näringsanrikning i

marken under rishögarna sker i reservatet. Avverkning skall ske när risken för markskador är ringa. Eventuella körsador skall lagas.

Skötselområde 2. Öar och småskär

Areal: 2,1 ha

Beskrivning och övergripande mål

Öarna och skären domineras av hållmarker och blockiga områden. Träd finns på Stutholmen, Björkeskärvet och Rödsjärven, de övriga öarna är öppna. I fältskiktet förekommer flera fågelspridda och av fågelgödsling gynnade arter t. ex. bitterkrassing.

Stutholmen består av hållmarker och blockiga stränder. I trädskiktet finns tall, en, rönn, björk och al. I fältskiktet växer bland annat hampflockel, fackelblomster, renfana och nässlor.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Öarna och skären skall fungera som häckningsplatser för sjöfågel. Träd som kan utgöra häckningsplatser för kråkfåglar kan på de yttre skären röjas bort för att minska kråkfåglars predation på sjöfågel.

Skötselområde 2. Öar och småskär

För att gynna häckande fågel kan ett sent bete på några öar förekomma, t. ex. med ungbaggar.

Skötselområde 3. Vattenområdet

Areal: 188 ha

Beskrivning och övergripande mål

Hela vattenområdet ingår i Natura 2000-området Elleholm. Större delen av vattenområdet ingår i det av regeringen föreslagna Ramsarområdet *Mörrumsån och Pukaviksbukten*. Vattenområdet ingår i fredningsområde Mörrumsån, område B, inom vilket särskilda fiskebestämmelser gäller och är ett viktigt område för bland annat lax och havsöring.

Vattendjupet i området varierar ner till ca 12 meter. Bottnarna består av lera och sand samt hårda bottnar i anslutning till öar och skär. Marsundet påverkas av utpumpat dräneringsvatten från ett invallat jordbruksområde norr om reservatet. Botten består av finsediment. Längs stränderna i Marsundet finns ett smalt bälte med bladvass och hampflockel. I viken öster om Stutholmen täcks botten till mer 60% av fanerogamvegetation.

Kustområdet präglas av orördhet. För att bevara områdets orördhet skall bullrande verksamhet och utsläpp från motorer begränsas.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Vattenområdets funktion som yngelområde och uppväxtområde för fisk och sjöfågel skall bevaras.

Skötselområde 3. Vattenområdet

-

7. Jakt

Upplåtelse av jakträtt sker genom markägarna.

8. Restaureringsplan

Slutavverkning av all gran i skötselområde 1c senast 2010.

Bortröjning alternativt ringbarkning av all gran samt friställning av gammal vidkronig ek i skötselområdena 1a och b och efter slutavverkning av granskogen i 1c. Åtgärderna skall ske under 2005 – 2010 och därefter vid behov.

9. Friluftsliv och turism

Mål

Naturvårdsintressena är överordnade friluftslivets intressen. Naturreservatet Elleholm skall utgöra ett levande dokument på ett orört kustområde i Blekinge med kustskogar, mindre öar och skär.

Information

Mindre informationstavlor sätts upp vid vägen i nordöstra hörnet av reservatet och vid fördämningen i nordvästra änden av reservatet samt på de större, yttre skären.

10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finans
Slutavverkning av all gran	Senast 2010	Skötselområde 1c	Markägaren	1	Markägaren
Bortröjning av all gran alternativt ringbarkning	2005-2008 samt senare vid behov	Skötselområdena 1a-b samt efter slutavverkning i 1c	Förvaltaren	2	Staten
Friställning av gammal vidkronig ek	2005-2010 samt senare vid behov	Skötselområde 1b	Förvaltaren	2	Staten

11. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Tillsyn över föreskrifter

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter.

Uppföljning av skötselmål

Uppföljning skall utföras med högst tio års intervall, av länsstyrelsen.

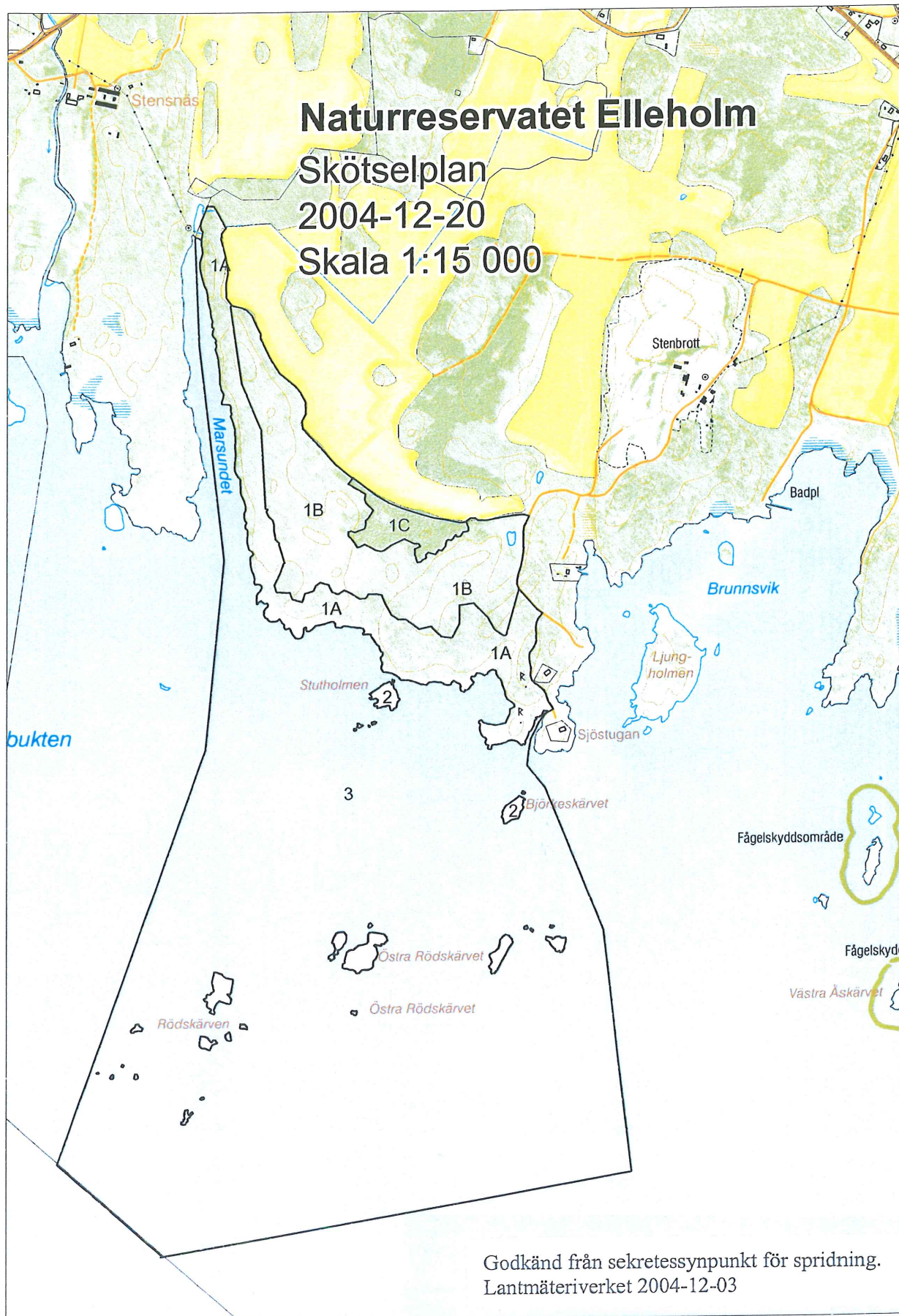
Uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljning av prioriterade naturtyper och landskapselement skall utföras i enlighet med övervakning av Natura 2000 områden.

12. Finansiering

Naturvårdsförvaltaren svarar för de skötselkostnader som reservatsbeslutet kan medföra.

Kostnader för avveckling av granbeståndet i skötselområde 1c och kostnader för lagning av eventuella markskador bekostas av markägarna.

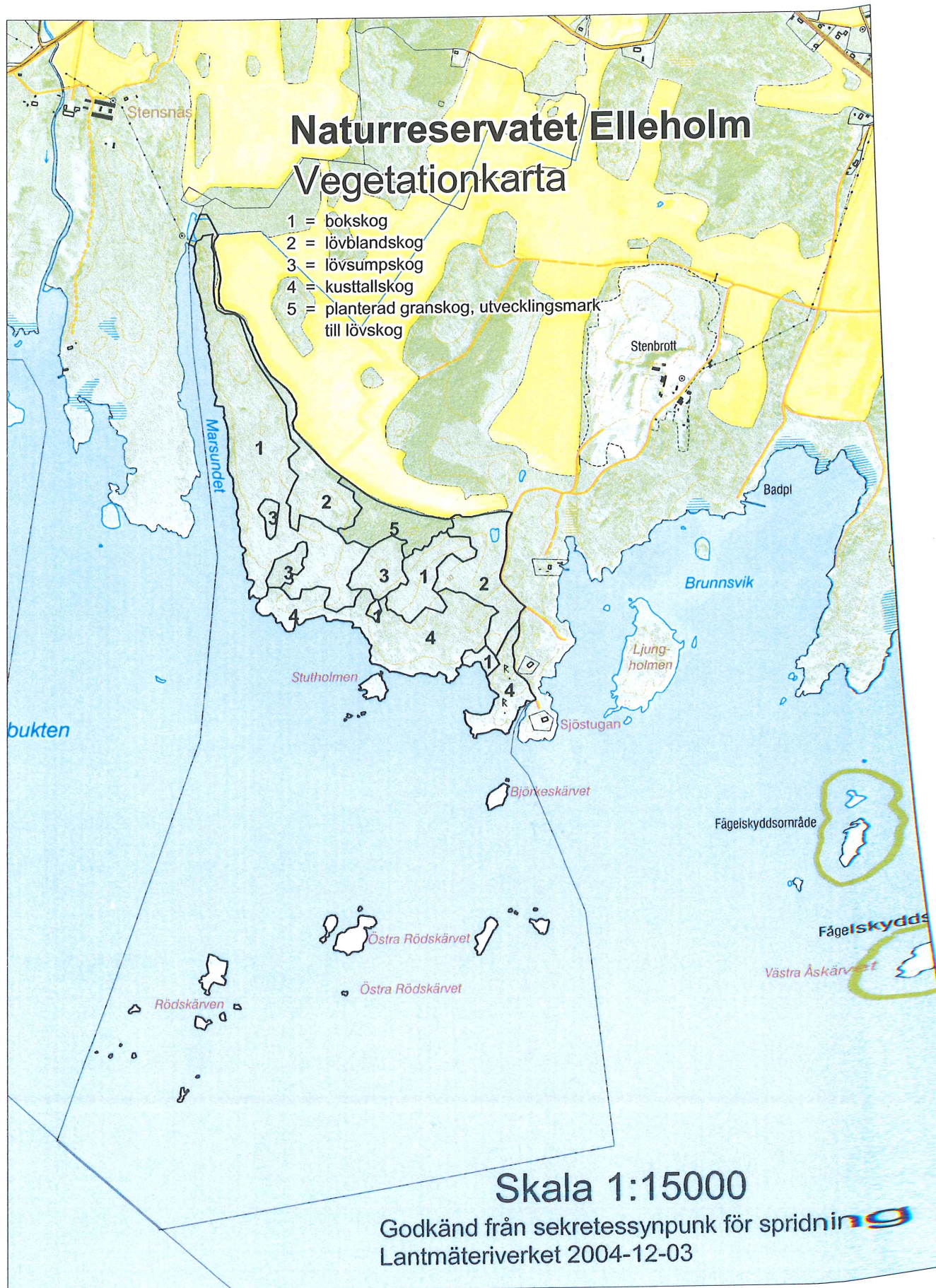

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2004-12-03

Naturreservatet Elleholm

Vegetationkarta

- 1 = bokskog
- 2 = lövblandskog
- 3 = lövsumpskog
- 4 = kusttallskog
- 5 = planterad granskog, utvecklingsmark till lövskog

Skala 1:15000

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning
Lantmäteriverket 2004-12-03